

Els reptes de Khatami

Mohammed Khatami, el clergue xiïta de cinquanta-quatre anys que va sorprendre el món guanyant rotundament, amb el 69% dels vots, en les eleccions presidencials iranianes del maig, el seu adversari "oficialista", Alí Akbar Nateq-Nuri, també hotiatoleslam, va rebre un primer advertiment abans de prendre possessió del càrrec.

Els sectors més reaccionaris del règim teocràtic havien aprofitat el llarg període d'interinatge per jutjar l'escriptor i periodista iranià dissident Faradj Sarkuhi, detingut des del gener, sota acusació sense proves d'espionatge després d'haver sopat a la residència de l'agregat cultural alemany a Teheran.

Khatami, que va centrar una bona part de la seva campanya en "l'imperi de la llei", s'estrena sota la pressió de l'arbitrarietat que caracteritza el policèfal sistema polític iranià. El missatge ha estat prou clar: els conservadors van perdre les eleccions, però no el poder. Els el garanteix el líder espiritual —no electe— de la revolució islàmica, l'aiatol·lah Alí Khamenei, que òbviament manté les seves enormes competències en política interna i estrangera.

Conscient dels recels que va causar la seva victòria, auspiciada sobretot pel vot de les dones i dels joves urbans cansats dels excessos de zel del règim, Khatami es va estrenar com a president electe anant —literalment— a plorar a la tomba del fundador de la revolució islàmica, l'aiatol·lah Khomeini, on va jurar fidelitat al seu llegat. A més, es va afanyar a recordar el suport que havia tingut també dels sectors més radicals, que efectivament el van abonar, desenganyats com estaven pels índexs creixents de corrupció econòmica que afecten el país. Per demostrar-ho, Khatami va nomenar cap del seu gabinet el líder dels estudiants que van ocupar l'ambaixada dels Estats Units a Teheran el 1979.

Arribem així a l'hora dels fets. Khatami probablement intentarà, a partir d'ara, de fer més transparent la gestió de l'estat i sobretot l'aplicació de les lleis per tal

que els iranians no hagin de continuar vivint pendents dels canvis d'humor del règim en funció de les lluites pel poder internes. No li serà fàcil. L'home que els mitjans de comunicació occidentals han qualificat de "candidat dels joves" serà fortament marcat per tres contrapoderes: no solament pel del líder espiritual, sinó també pel del parlament on els conservadors, la *nomenklatura* teocràtica, tenen una sòlida majoria. El tercer braç que controlen són els tribunals i tots els serveis de seguretat interior, començant pels *pasdaram*, els guàrdies de la revolució.

Khatami, que ja va ser defenestrat del Ministeri de Cultura en vida de Khomeini per la seva excessiva tolerància, s'haurà de recolzar ara en el president sortint, Hashemi Rafsanjani, promogut a la direcció del màxim òrgan col·legiat del poder iranià, el Consell del Discerniment, on es troben tots els sectors del règim. Rafsanjani ha estat el gran valedor de Khatami, però cal recordar que ni ell mateix, una figura de molt més pes dins l'univers del sistema iranià, no va aconseguir de fer evolucionar el país durant els seus dos mandats de quatre anys de president.

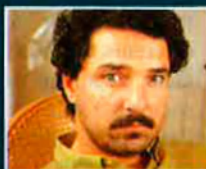
Khatami comença des d'una posició de feblesa, al marge del que hagin dit les urnes, més encara pel que fa a la seva capacitat d'incidir en la de-

teriorada i clientelitzada economia del país. La gestió de les finances es troba també en mans del clergat més conservador, aliat tradicional dels poderosos *bazaris*, els comerciants de Teheran. Probablement aquí tindrà la seva primera prova de força amb els iranians per testimoni.

De cara a l'exterior caldrà veure també si pot complir la seva voluntat manifesta de treballar per la normalització de les relacions amb la Unió Europea, fortament deteriorades arran d'una sentència judicial alemanya d'aquesta primavera que implicava els màxims líders iranianes en l'assassinat de quatre dissidents a Berlín l'any 1992.

Tot plegat, molts reptes. Probablement massa per a un règim endogàmic que ha vinculat la supervivència a l'ortodòxia. ■

JOAN ROURA

"L'establishment conservador iranià va perdre les eleccions, però no el poder. El nou president Khatami tindrà un marge de maniobra escàs per a complir les promeses d'obertura."